

TÜRKİYE'DE GEÇMİŞTEN FARKLI BİR SAFLAŞMA OLUŞUYOR

23 Aralık 2024

Yıldırım Koç

Türkiye tarihinde halkın kutuplaştığı dönemler oldu. Bu kutuplaşma bazen sağcı-solcu diye siyasi görüşlere göre, bazen Alevi-Sünni diye inançlara göre, bazen Türk-Kürt diye etnik kökene göre ortaya çıktı ve bazı çevrelerce tahrik ve teşvik edildi. Bazı çevreler, başörtüsü veya türban takanlarla takılmasına karşı olanlar üzerinden bölünme, saflaşma ve kutuplaşma yaratmaya çalıştı. Toplumun tarikat ve cemaatlara bölünmesi de bölünme ve kutuplaşmalar yarattı. Bu bölünme ve kutuplaşmaların Türkiye açısından bedeli çok yüksek oldu. Özellikle 1975-1980 döneminde yaratılan sağcı-solcu bölünme ve saflaşmasında birçok insan hayatını kaybetti, yüzbinlerce insan 12 Eylül Darbesi sonrasında büyük bedeller ödedi.

Günümüzde farklı bir saflaşma, geçmişteki tüm bu saflaşmaların önüne geçiyor, bunların hepsinin yerini alıyor.

Türkiye'de günümüzde gelir ve servet dağılımı hızla sermaye ve servet sahiplerinin lehine, tüm emekçi sınıf ve tabakaların aleyhine hızla daha da bozuluyor. Bir tarafta akıl almaz bir lüks içinde yaşayan küçük bir grup, diğer tarafta her geçen gün yoksullaşan ve en temel ihtiyaçlarını karşılamakta büyük zorluklar çeken, işçiler, memurlar, emekliler, işsizler, esnaf-sanatkar, küçük üretici köylüler var. Tarihimizde ilk kez böylesine keskin hatlarla ayrılmış ekonomik temelli bir saflaşma yaşanıyor. Türkiye'de daha önceki bölünmelerde aynı safta yer alanlar, bu yeni saflaşmada bölünüyor. Geçmişteki saflaşmalarda birbirinin canına kastetmiş olanlar, ekme kavgası temelli bu yeni saflaşmada aynı safta yer alıyor.

Ekme kavgası temelli saflaşmada işçiler ve memurların, işsizlerin, emeklilerin yanı sıra, ilk kez sayıları 8 milyonu aşan üniversite öğrencileri de var. Bir dönem, üniversite diploması sayesinde hayatlarının kurtulacağı beklentisi içinde olan milyonlarca üniversite mezunu ve öğrencisi, yaşadıkları büyük hayal kırıklığı sonrasında bu safta katılıyor.

Bu bölünme ve saflaşma böyle giderse 19. yüzyılın ortalarında İngiltere'deki duruma benzeme tehlikesini taşımaktadır.

İngiltere'de sömürgeciliğin yeniden önem kazanmasının öncesindeki dönemde, 19. yüzyılın ilk yarısında, müthiş bir yoksulluk yaşanıyordu. Toplum, zenginler ve yoksullar olarak bölünmüş ve kutuplaşmıştı.

İngiltere'nin ünlü başbakanlarından Benjamin Disraeli (1868 yılında ve 1874-1880 döneminde başbakanı) 1845 yılında yayımlanan *Sybil veya İki Ulus* isimli romanında, bu kutuplaşmayı anlatırken, zenginleri ve yoksulları kastederek, İngiltere'de "aralarında hiçbir ilişki ve sempati bulunmayan; sanki değişik bölgelerde yaşayan veya farklı gezegenlerin yaşayanları imişler gibi bir diğerinin alışkanlıkları, düşünceleri ve duyguları konusunda cahil olan" "iki ulus" bulunduğundan söz ediyordu. (Simmel, B., *Imperialism and Social Reform, English Social-Imperial Thought, 1895-1914*, George Allen and Unwin Ltd., London, 1960, s.19-20)

Friedrich Engels de 1844 yılında yayımlanan *İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu* kitabında bu ülkede burjuvazi ile proletaryanın ayrı birer ırk, ayrı birer ulus olduğunu belirtiyordu: "Bütün bunlar dikkate alındığında, bir süreç içinde işçi sınıfının İngiliz burjuvazisinden tümüyle ayrı bir ırk olmuş olması şaşırtıcı değildir. Burjuvazinin, yeryüzündeki her bir ulusla, ortasında yaşadığı işçilerden daha fazla ortak noktası vardır. İşçiler, burjuvazinininkilerden farklı lehçeler konuşmakta, farklı düşünce ve ideallere, başka geleneklere ve ahlaki ilkelere, farklı bir dine ve diğer politikalara sahiptirler. Buna göre, (işçiler ve burjuvazi, Y.K.) ancak ırk farklılığının onları farklı kılabileceği kadar radikal bir biçimde birbirine benzemeyen iki ulustur." (Engels, F., *The Condition of the Working-Class in England*, Penguin Classics, London, 1987, s.150)

Türkiye henüz 19. yüzyılın ilk yarısındaki İngiltere'nin durumundan çok uzaktadır. Ancak gelir ve servet dağılımındaki adaletsizlik en azından azaltılmazsa, ilişkilerin o doğrultuda gelişme tehlikesi vardır.